

October 26, 1945

Defense Ministry Intelligence Report on the Domestic Political Situation in Bulgaria

Citation:

"Defense Ministry Intelligence Report on the Domestic Political Situation in Bulgaria", October 26, 1945, Wilson Center Digital Archive, Archive of the Ministry of the Interior, Sofia, Fond 3, Record 3, File 4. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group. <https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/110554>

Summary:

A Defense Ministry intelligence report on the domestic political developments for the month of September, 1945. The report presents the activities of the Fatherland Front government, the efforts of the opposition to discredit Fatherland Front's policies; the acts of industrial sabotage of armed resistance groups; the work of foreign propaganda and the latest incidents in the armed forces.

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

МИНИСТЕРСТВО НА ВОЙНАТА
 Щаб на войската
 Подделение 9510
 № 9512/7
 26. октомври 1945 год.
 София

Лично-поверително.

РАЗУЗНАВАТЕЛНО
 /Пронарди

СЛУЖБА ИЗВЕСТИЕ ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ РАЗПОВЕРЕНО по Рег. № 1165 от 28.05.2004г.

I. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД.

В първата половина на м. септември се откри Лондонската конференция на съвета на великите сили победителки, въз основа на взетите решения в Потсдам, в която като главна задача бе поставено изработването на проектодоговорите за мир с бившите европейски съюзници и сателити на Германия.

Противниците на международния мир и безопасност се активизираха. Световните империалистически и реакционни кръгове, особено тия в западните велики демокрации и Америка, засилиха своята дейност в качеството си на нестговорни фактори, за да упражнят натиск и създадат условия за завоzwане по-негодни позиции.

Преговорите в тая конференция не завършиха успешно. В нея се очертах тенденции за ревизия на отношенията между великите сили в Потсдам и завоzwане позиции за надмощие, с оглед постигане на собствени външно и вътрешно политически цели. Понятието "демокрация" бе подложено на особено и тенденциозно тълкуване. Направиха се опити качеството на демокрация да се монополизира от някои държави и да се отрече на Съветския съюз, който издържа страшната борба срещу фашизма, завладял цяла Европа, спечели грандиозни сражения и с цената на най-тежките жертви в тая война осигури победата на демокрацията, и така на дело доказа своя демократичен характер и пълно доверие на Съветските народи към своето правителство. Това качество се отрече и на народите, които с помощта на Червената армия се освободиха след тежка и продължителна борба от своя собствен фашизъм.

Би било смело да смятаме, че някакви поводи от формално и техническо естество дадоха този неблагоприятен развой на конференцията. Истинските причини ние не знаем, но тях ние можем само да гадаем. Лондонската конференция се яви твърде прибрзано и се оказа неподготвена за сложността на политическите

Handwritten notes:
 дните до...
 [Signature]

проблеми, които произлязоха след свършването на войната. В фокуса на тия проблеми изпъкнаха в остра форма въпросите на Балканите и изграждането на вътрешно-политическия живот на европейските страни, освободени от робството на фашизма.

Конференцията завърши без да се постигнат резултати, но от големите политически канцеларии се изказа с спокойствие надеждата, че в името на досегашното бойно сътрудничество, на дадените милионни жертви и поради големите отговорности към човечеството, ще се проявят усилия и намерят пътищата за необходимото разбирателство. Тезата на мира, свободата и справедливостта е по-приемлива за народите от тая на насилието и те ще я наложат. Колкото и да бъдат отлагани за разрешение европейските проблеми, ние сме убедени, че това ще стане не по пътя на някакви нови политически комбинации и блокове, а като се оставят народите свободно да изградят своя вътрешно-политически живот и междусъседските си отношения и като се даде един справедлив мир.

Отношенията на великите сили към България се очертаха в светлината на една безрезервна подкрепа към нашата кауза от страна на Съветския съюз и не напълно изяснени и резервирани становища от другите велики сили. От тяхна страна се дадоха известни предпочитания на някои наши съседи.

Големата подкрепа, която ни указа Съветския съюз в Лондон и неговото твърдо становище в устояване на тия свои гледища, укрепва у нас вярата, че когато бъде поставена за обсъждане нашата бъдеща съдба между великите сили, нейната защита ще бъде в сигурни ръце.

При така очертаната външно политическа обстановка, нашият вътрешно-политически живот продължи своето развитие, като се отбелязаха следните по-важни прояви:

- Отечественият фронт продължи с още по-голяма последователност установената политическа линия за пълното демократизиране и успокояване политическите страсти и подобрене економическия и социалния живот в страната. От по-важните политически мероприятия, трябва да се отбележат легализирането на опозиционните партии, които излязоха с напълно свободни печатни органи, направените изменения в избирателния закон, за да се обслужи участието в изборите на опозиционните партии, твърдото становище на всички отечественофронтovski групи за строго спазване

- 3 -

на О.Ф. законност и ред и пълна политическа толерантност към всички опозиционни прояви. От друга страна, Отечественият фронт прогласи своето твърдо и непоколебимо становище, в съгласие с условията за примирието и схващанията на всички свободолюбиви народи, да продължи решително борбата срещу всички фашистки сили - остатъци от миналия противонароден режим в страната и срещу нови евентуални опити за реставрация. В тази насока никакви компромиси не трябва да стават, под каквато и форма да се прикриват тия сили.

През изтеклия период, Отечественият фронт прояви и голяма организационна дейност, главно в сплотяване още по-здраво на неговите сили и тяхното активизиране в предстоящата им политическа борба за успешно провеждане на изборите на 18. ноември. Редовете на Отечествения фронт се попълниха, като се вля и Радикалната партия.

- На стопанския фронт, Отечественият фронт продължи досегашната си творческа дейност, в изпълнение на поставените програмни цели.

Наред с трудовите бригади, които продължиха още по-ентузиазирано своята дейност, в по-голямата част от селата на страната се разрастна едно силно трудово движение за постигане на творчески и обществени цели. Установените трудово-земеделски кооперативни стопанства продължиха в по-голямата си част своето развитие и усъвършенствувана. Осъществяването на тази идея за в бъдеще в по-широк мащаб се остави на волята и просветното съзнание на нашия селянин, който въпреки отрицателната пропаганда на опозицията и своите консервативни дребнособственишки възгледи, ще налучка правилния път към това народополезно дело.

В повдигането на стопанското състояние на страната, трябва да се отбележи и братската помощ, която ни указа Съветския съюз, с изпращането на големи пратки от жизнена необходимост за нас пълнокръвни стоки. Външната търговия на България, все повече и повече се засилва с сключването на търговски договори с Румъния и Чехословакия.

- Отечествения фронт начерта открито и с откровеност своето становище по отношение на своята програмна стопанска политика. В нея се четат решението да се следва един собствен път на стопанско развитие, като се пресече пътя на спекулата и незаконните печалби и се изощри творческата инициатива на народните маси.

Изобщо, в това отношение Отечественния фронт проявява разум и правилен поглед за изграждане на едно творческо, прогресивно, отговарящо на нашите условия и задоволяващо нуждите на настоящия момент стопанско строителство.

В този период, както споменахме и по-горе, опозицията в страната се легализира и различните ѝ партийни групи добиха правото на свободни печатни органи. В своето легално съществуване тя прояви голяма невъздържаност, некоректност към установения политически живот в страната и постави под съмнение своите добри отношения към народа. В това отношение ние не можем да не споменем някои нейни отстъпления от интересите на народа.

Без да излезе открито с една ясна политическа програма, опозицията се задоволи само с едно безогледно критикарство срещу всяка отечественофронтowska деятелност.

Опозицията става прикритие на всички фашистки и реакционни сили в страната. Може би затова е толкова голяма и нейната злоба.

В стремежа си да постигне свои егоистични и каторийни цели, опозицията се поколеба да постави в затруднение съдбата на България. На всекиму е известно, че опозиционните вестници предаваха с най-едри и черни букви, на най-видно място и винаги с тоя на задоволство всички съобщения за затрудненията, на които бе подхвърлена българската кауза в Лондон.

Също така провокаторски бяха писанията в опозиционните вестници, с които се повдигаха неуместни спорове с Югославия по отношение на Македония. В своя стремеж да се критикува всичко отечественофронтовско, опозицията се опита да минира установените добросъседски отношения с Титова Югославия и да внесе известно колебание в душите на братските славянски народи, които са решили в пълно съгласие и сътрудничество да градят своята бъдеща съдба.

Трябва да се отбележи и факта, че в опозиционния печат се дава известно предпочитание и подчертано внимание към Англия и Америка, за сметка на Съветския съюз, и че се дават с тлъсти заглавия различията в някои становища между големите съюзници. Така те се опитват да задълбочат тия различия и да всеят атмосфера на песимизъм и несигурност. Така се опитват да внесат бацила на разложение в нас, да демобилизират творческите усилия на българския народ за стопанско възраждане и бързо излекуване на нанесените от войната рани.

Пошото стопанско наследство, което получи О.Ф., големите

военни усилия и разстроеното целокупно европейско и световно стопанства дадоха и продължават да дават своето пакостно отражение у нас. Критиката на опозицията в това отношение не е творческа, напротив, с нея тя цели да внесе смут и спъне правилния развой на нашето стопанство. Напразно ще търсим стопанската програма на опозицията - такава напълно отсъствува, няма да намерим нито едно полезно творческо предложение.

Опозицията посяга и то твърде дръзко към войската. Нейната цел е да я обезсили, да внесе раздвоение в нейните редове и да я спечели за своите цели. Бичуват се помощник командирите, а офицерите се ласкаят и се подканват да се върнат към своите стари схващания и традиции, когато те бяха "спокойни", не се занимаваха с политика и бяха верни оръдия на тия, които бяха малцинство, които при управлението си разчитаха на силата и стояха далеч от народа, въпреки, че изповядваха "демокрацията".

Решението на опозицията да бойкотира изборите е също така противонароден акт, с който опозицията цели да създаде нови вътрешни и главно външни мъчнотии на Отечествения фронт, да предизвика чужда намеса в нашите вътрешни работи и като награда на всичко това да получи властта.

Така очертаните външно и вътрешно политически събития дават своето силно отражение в войската. Ако целта на врага е да сломи духа на войската, нашата цел е да го укрепваме. Това най-добре ще сторим, ако запазим войската от чужда пропаганда и всички лицемерни нашепвания на тия "добри българи", които искат отново да я използват за своите интереси. Нашата народна войска укрепна в отечественофронтowski дух и приобщи своите усилия в дялото на Отечествения фронт. Тя храни дълбоко уважение към, върховната Отечественофронтowska власт и ще подкрепи всички нейни начинания за благоденствието на българския народ.

II. ПРОТИВОНАРОДНИ ПРОЯВЛЕНИЯ

1. Разкрити нелегални организации или конспиративни групи.

През м. септември са разкрити следните конспиративни прояви в войсковите части или такива във от тях, но в връзка с военнослужещи:

а/ В гр. Бургас е разкрита легионерска младежка конспирация,

в която са взели участие един офицерски кандидат и един подофицер от Морската база - Бургас. Дейността на тази конспиративна група се е изразила в разпространение на позиви, устройвала е нелегални събрания и други.

б/От 10 до 12. септември т. г. в с. Дивля, Радомирско, е разкрита конспиративна група в състав около 16 души бивши легионери, брачници, ратници, отец паисевци. Тази организация е носила името "Тако" /тайна антисъветска национална организация/ и е била в идейна връзка с Кюстендилската конспиративна група, която носи същото име. /За нея са дадени сведения в миналото разузнавателно известие

За организатор на тая конспирация е бил назначен ученикът Костадин Г. Костадинов.

В връзка с конспирацията в с. Дивля е бил удик уредник школьник - ключар на 7. интендантска дружина.

Групата е имала задача да вербува хора, да се въоръжи и образува бойни терористични ядра. Също така на членовете ѝ са били дадени задачи да проучат адресите на някои ръководители на Р. П. и да започнат терористични действия срещу тях.

Въоръжението на групата е било слабо: около 2 пистолета, 4 отбранителни бомби и малко патрони за пистолет и пушка.

Тази терористична група не е отбелязала никакви по-особени конспиративни и терористични прояви. Извършили са разпространяване на позиви и са провели няколко организационни събрания.

От досегашното разследване не е констатирано да съществува някаква материална връзка между тази конспиративна група и другата едноименна група в Кюстендилско.

в/През втората половина на м. септември в гр. Нова Загора, е разкрита цивилна конспиративна група, в състав около 20 души младежи - предимно ученици.

Задачата им е била да охраняват опозиционните агитатори и водачи, а ако бъдат преследвани от милицията да минат в нелегалност.

Въоръжени са били твърде сериозно: 6 шмайзера, 5 пушки, 4 пистолета и 1500 патрони за тия оръжия.

г/В с. Сива Река, Свиленградско, е разузнато съществуването на една геметовска конспиративна група, състояща се от 10 граждански лица и 10 души военнослужащи от 3-а крепостна дружина, между които един уредник-школьник.

д/На 16 и 17. IX. т. г. в 44. и 25. пехотни полкове е била разкрита конспиративна група, в която са уличени няколко военнослужащи,

между които един офицер от 25. пех. полк, по един уредници-школници от 25. и 44. пех. полкове и няколко войника от 44. пех. полк. Следствието още не е приключено, поради завръщането на 25. пех. полк в постовете му стожка и воденето на следствието в 25. пех. полк, донес от мястото на престъпнието и без връзка с 44. пех. полк. Това е наложило въпросът да се отнесе до Плевдивския военен следовател, който ще произведе общо следствие за всички замесени лица в двата полка.

Независимо от горесъобщените случаи има и много такива, при които всеобщослужащи, под маската на някакви привърженици на опозицията, а повечето от тях бивши легионери, браници и ратници са присъствували на политически събрания на опозицията, в които са изказвали свободно най-голни клевети по отношение на командири, зам. командири и изобщо за живота в войската. Някои от тях фалкети и гетевци са задържани и са дадени под съд. Към такива долни хулигаи командири и пом. командири трябва да вземат най-строги мерки и да не допускат подобни прояви за в бъдеще, както във от казармата, тана и в войсковите части.

2. Въоръжени нелегални групи.

Сведенията, които са събрани за въоръжените нелегални групи са следните:

1. дивизионна област:

По отношение на двете нелегални лица в Тетевенско, за които бе съобщено в миналото разузнавателно известие не са събрани нови данни. Същите лица през изтеклия месец не са показали каквато и да било проява.

2. дивизионна област:

Нелегалната група от българо-мохамедани, действаща в граничната зона в района на с. с. Буйново - Мугла - Бръщен - Ягодина, Девиаско и в гръцка територия, през изтеклия месец е активизирала своята дейност. Групи от нея по 12-15 човека, твърде често са преминавали от гръцка в българска територия, отвлекли са един младеж от този край, извъртили са малтретирания на някои лица - орече свекосфронтовци, провеждали са агитационна дейност в покрайнините на Англия, Гърция и Турция и са извършили няколко кражби за добитък от крайграничното население в този край.

Нашето гранично разузнаване е събрало сведения, че нелегалните групи край българо-гръцката граница, в района на Девиаско - Смолен, са били организирани в нелегалната организация "Неминари".

Целите на тази организация били да бъде в услуга на Гърция и Турция, като провежда в наша територия разузнавателна и пропагандна дейност, а в гръцка територия да съдействува на властта в борбата ѝ срещу Е.А.М. Членове на тази организация имало и между нашите българо-мохамедани в този край, едни от които участвували активно в нелегалност, а други организирали яташката мрежа.

През м. септември са били инсценирани няколко престрелки на българо-гръцката граница, които са били дело на тази организация.

Членовете на тази организация били въоръжени с английско оръжие.

- За двете нелегални групи в Карловско от по двама души, за които бе съобщено в миналото разузнавателно известие не са събрани нови сведения, поради това, че същите се укриват и не проявяват никаква дейност. Взети са най-строги мерки от страна на милицията за залавянето на тия нелегални.

- На 7. и 13. септември, в района на с. Момино, Пловдивско, се е появила нелегална група от трима души. Въоръжението им се състояло от 2 пмайзера и 1 карабина. Няма т проява на каквато и да било терористична или саботажна дейност.

3., 4. и 6. дивизионни области:

За нелегалните групички в 3. див. област - една група от 3 души, 4. див. област - две групи по 3-4 човека и в 6. див. област - една група от 8 души, не са събрани нови сведения през м. септември, поради това, че тия нелегални не са проявили никаква активна нелегална дейност.

7. дивизионна област:

а/ За нелегалната група, която действа в района на Неврокоп-Зърнево, са събрани следните сведения:

- Към края на м. август в района на с. Петрелик, Неврокопско, 3 въоръжени лица са увещавали срещнати дървари от селата да станат техни секретни сътрудници, като са им обещавали, че за всяко добро сведение ще бъдат възнаграждавани с английски лири.

Интересували са се главно за общото политическо положение в страната и за духа сред населението.

- На 10. септември в с. Лалево, Неврокопско, са били открити 10 души въоръжени нелегални лица, които са търсили да установят връзка с свои ятаци, по сведения македонствуващи лица.

- На 21. септември вечерта е бил нападен граничен пост от 7. граничен участък от около 10-15 души нелегални. При престрелка е бил ранен часовия на поста.

б/ Групата на терориста Иван Давков, състояща се от 5 човека продължава да се подвизава в района на с.с. Голешево - Петрово, Св. Врачко. Нови терористични прояви няма.

в/ За Кюстендилската терористична група, за която бе съобщено в миналите разузнавателни известия, през м. септември са събрани следните сведения:

- В началото на месеца, по сведения на граничното разузнаване, в югославска територия са се движили 14 души нелегални, с водач Георги Стоичков, бивш старши полицаи от с. Раково. Въоръжени са били с една лека картучница, 2 шмайзера и пушки.

- В с. Църварица, Кюстендилско, през средата на м. септември е бил разкрит канала на нелегалните в Осоговския край. Заловени са лицата Драган Георгиев Митов и Кирил Василев Веждарски от с. Илия. От същото село лицето Кирил Мирков е успяло да избяга и премине в нелегалност.

- На 19. септември в с. Ново Село, Кюстендилско, в къщата на кметския наместник насилствено са влезнали 5 души от Осоговската група. В групата е бил и водача на терористите Лешников - бивш полицейски агент от с. Слокошница, Кюстендилско. От разговора им е дочуто, че тази група е извършила терористичното нападение на лагера на Р.М.С. в Осогово. Въоръжени са били с 1 шмайзер и 4 пушки.

Нелегалните са взели пистолета на кметския наместник, престояли няколко часа в къщата на същия, нахранили се, след което изчезнали в неизвестна посока.

- На 28. IX. т. г. в 21 часа в с. Граница, Кюстендилско, нелегални от Осоговската терористична група са извършили нападение, като са хвърлили две бомби върху хората, които са напуснали съборието на З.М.С. в селото. От избухването на бомбите са били ранени 9 души.

През м. октомври, милицията в Кюстендилско е направила разкрития, като е заловила голямо число ятаци и някои от членовете на тази банда. Подробности по тия разкрития ще се дадат в октомврийското разузнавателно известие. Тук ще споменем само, че е положително доказано, какво тази банда макар и съставена от бивши полицаи и легионери е била, инструктирана, укривана и поддържана от гемеvistите - земеделци, които са успели да извършат редица провокационни акции, за да изложат властта, да всеят смут в сред населението и администрацията в този край и да завоят терен за една широка геметовска пропаганда.

- 10 II -

8. дивизионна област:

По сведения, в района на Казанлъшко и Ново-Загорско са се появили 6 нелегални лица, които били въоръжени с леки картечници, шмайзери и пушки. Липсват сведения за имената на водачите на тази група, а също така и за нейните членове. Една част от тях били облечени в войнишки дрехи, а други с цивилни такива. Тази нелегална група не е проявила никаква дейност.

9. дивизионна област:

За нелегалната група от 2-3 души, за която бе съобщено в миналото разузнавателно известие, че се е появила в района на Ловешко, има сведения, че на няколко пъти те са се явявали в района на с.с. Брестово и Къкриня, Ловешко. Нелегалните били въоръжени с един шмайзер и една карабина. Не са проявили никаква особена дейност. Имената на тия нелегални не са известни.

10. дивизионна област:

- За Хасковската нелегална група на Вакрил Янев, състояща се от 3 човека, за която е споменато в миналите разузнавателни известия няма нови сведения. Групата няма особени прояви през м. септември. На същата нелегална група е разкрита цялата яташка мрежа, някои от които са вече в затвора.

- Освен групата на Вакрил Янев, в този край са забелязани да се укриват други 2 нелегални лица. Същите били облечени в войнишка униформа и били въоръжени с карабини. Имената им още не са известни на властта. Няма сведения дали тия нелегални са в връзка с нелегалната група на Вакрил Янев.

11. дивизионна област:

В гр. Варна се е появила една шайка от около 8 души младежи - предимно ученици, които на няколко пъти са насели побой над военни чиновници.

Констатирали са следните такива случаи:

- Един офицер от Въздушните войски с изненада е бил нападен от 4 непознати въоръжени лица, които са му нанесли побой и го наранили в главата и ръката.

- Подофицер е бил нападен в тъмнината вечерно време с изненада, бил е бит жестоко и накрая са му взели и часовника.

- Двама войника от 8. пех. полк са били нападени и са били бити с железни боксове.

- На 27. септември е бил нападен друг войник, който е бил наранен с нож в гърдите.

- 11 -

- Един съветски капитан е бил нападен също с изненада, нанесен му е бил побой, охъсали са му ордените и му взели часовника.

Членовете на тази шайка не са заловени.

Своите нападения същата извършвала след 23 часа вечерта.

Изобщо, и през месец септември може с положителност да се твърди, че в страната не съществува организирано нелегално движение. Нови нелегални групи не са формирани, а старите не проявяват никаква активна дейност, те продължават да са в нелегалност, за да се укриват от властта, която ги търси за извършени от тях в миналото престъпления.

Органите на милицията са в дирите на по-голямата част от тия нелегални групички и в близко време те ще бъдат ликвидирани. Голяма част от тяхните ятаци са вече заловени. Особено големи успехи е отбелязала милицията по отношение на Кюстендилската терористична банда, на която по-голямата част от ятаците и организаторите на каналите ѝ, а също и някои от нейните членове са заловени от органите на властта. От разкритията, които е направил милицията по тази нелегална група се вижда, че те са били органи на геметовци - земеделци. Подробности по тия разкрития ще се дадат в следващото разузнавателно известие.

По отношение на нелегалните групи край българо-гръцката граница може да се отбележи факта, че те инструктирани от чужди елементи, са проявили известна по-голяма активност през м. септември - дейност изразена в провеждане на пропаганда, шпионаж и провокационни гранични инциденти.

3. Саботаж.

а/ На 22. септември т. г. в 1. брониран полк - София, в склада на 3. бронирана рота е избухнал стихиен пожар, който се разраства бързо, обхваща останалите дъсчени бараки - складове, гаражи и работилници на другите роты и тия на полка и като резултат изгаря цялото имущество в тях. Загубите от пожара са огромни.

Причинители на пожара са войниците-ключари на 3. бронирана рота, които са тежко обгорени и поради това не може да бъдат разпитани и с положителност да се извади заключение дали пожара е дело на саботаж или престъпна небрежност.

Независимо от това, какво ще установи следствието и дали ще се намери умисъл или не в непосредствените причинители на пожара, отговорност трябва да се потърси от всички командири

на Брониранията бригада, които са оставили в дърсените складове на поделението, където са били складирани ценни материали - оптически радиосуредби, запасни части и др., да се държат големи количества бойни и маневрени припаси. Именно последните са главната причина пожара да се разрастне бързо, да обхване всички складове и да направи невъзможно неговото потушаване. В това отношение никой не може да се оправдае, че не е имал специални складове и, че е чакал отговор на подадените писма, след което да се погрижи за тяхния строеж и за преместването на бойните припаси. Никой от командирите не може да се оправдае и да хвърли вината на подчинените си, че не е знаел, какво в складовете са се държали големи количества бойни и лесно запалителни маневрени припаси, а в някои складове и експлозивни материали.

Всички командири са били длъжни да знаят това и да дадат своите разпореджения за премахване на тия нередовности.

Също така, командирите не могат да се оправдаят и с даване на някакви писмени или устни нареждания и с това да смятат, че са изчерпали своята командна дейност. Те са били длъжни да контролират изпълнението на дадените свои нареждания и да настояват за тяхното непременно изпълнение.

Случаят с пожара в 1. брониран полк трябва да служи като пример за всички командири на части, които са длъжни с всички средства да осигурят запазването на поверената им материална част.

б/ На 11. септември т. г. в района на Бургаското пристанище е избухнал пожар, който е унищожил 1.700.000 кгр. памук и 700.000 кгр. тютюн. Причините на пожара не са установени от органите на милицията. Предполага се пожара да е причинен от огън, изхвърлен от маневриращия влак, който е запалил памука, складирания в околността на магазина, която е била пълна с тютюн и други материали.

в/ На 28. септември вечерта е направен опит да се предизвика експлозия в фабрика "Петрол" - Русе. Хвърлен е бил един снаряд от към румънския бряг и за случая са направени необходимите постъпки пред румънското правителство чрез Министерството на външните работи.

г/ На 26. IX. на една ж. п. релса на гара Ст. Загора, командантските органи са намерили взехт от 16 детониращи капсули, които са били поставени да експлодират при една влакова маневра.

И р а ж б и:

През м. септември са констатирани много случаи на кражба и злоупотреби от отчетни органи. Да се вземат най-строги мерки от командирите и пом. командирите за премахване на тази престъпна наклонност у някои военнослужащи, което подронва престижа на войсковите части и войската изобщо, унищожава доброто име на военнослужащия и излага на опасност от разграбване войсковото имущество.

За напред за всички случаи на кражба, да се донася в щаба на войската, като се изложат и мерките, които са взети от командирите за наказване на престъпника и за предотвратяване без остатък тия случаи в частта.

4. Вражеска пропаганда.

През м. септември се констатира известно засилване на тази пропаганда, особено през втората половина на месеца, когато тя бе подкрепена от някои официални драсканици в свободните органи на опозицията. Тяхното увлечение е достигнало до там, че те се надпреварват с своите ругатни и безогледно критикарство срещу всичко, което изхожда от Отечествения фронт. Също така те си позволяват и клевети и инсинуации, които пряко увреждат интересите на цялата страна.

Някои военнослужащи се поддадоха твърде лекомислено на тая пропаганда и станаха нейни съзнателни или несъзнателни проводници. Особено дейни, в това отношение са някои офицери от щабовете, които имат твърде голямо мнение за себе си, имат по-малък контакт с войничката маса, освободени са от задължението да изказват пред нея своето мнение по политическите въпроси, намират се далеч от погледа на своите подчинени и използват това си положение да разпространяват своите "правилни" схващания по политическите въпроси на ухо.

Еменява се в дълг на командирите и помощник командирите на частите да опознаят по-добре своите подчинени и да упражняват по-голям контрол върху тяхната дейност в казармата и вън от нея. Недобросъвестните военнослужащи не могат да носят името на българския народен офицер, помощник командир или подофицер.

Командирите трябва да знаят, че те дадоха много жертви до сега за надигането на Отечественофронтоска България, те трябва и занаяпред да приобият всичките си просветни усилия в изграждане благополучието на своя народ. А това благополучие може да се постигне само с пълно народно единение, за постигането на което офи-

- 14 -

церите, пом.командирите и подофицерите трябва да се заангажират и да станат най-ревностните агитатори.

Между разпространяваните слухове, особено голямо място заемат тия, които засягат войската. Шушука се, че нашата войска няма ни-какво бъдеще, в най-скоро време тя ще бъде сведена до една нищожна цифра, което от своя страна ще повлече намаляването на кейните командни кадри. Също така се провежда и една клеветническа кампания срещу пом.командирите в войската.

Тези слухове са дело на нашите врагове, чуждите врагове и вътрешните врагове на народа, които целят да понижат духа сред командирите в войската, да създадат у тях чувство на несигурност, да ги направят апатични в тяхната работа и накрая да внесат недоверие помежду им, да разкъсат връзката между командирите и пом.командирите. Като резултат на тия домогвания те искат да разслабят общо нашата войска, за да постигнат своите цели.

Командирите на частите трябва да отбиват с твърдост тия провокационни слухове, в които няма и най-малка частица от истина и да водят безпощадна борба срещу зловредните агитатори.

Турска пропаганда.

Турската пропаганда продължава своето развитие по очертакия до сега път. В Родопския край особено много се разпространява слухът, че са направени постъпки пред междусъюзническата контролна комисия, тяхния край да бъде даден на Турция, на която също така щяло да бъде дадено и Беломоряето до р.Места. Това е повишило духа на турското и туркофилското помашко население, което от ден на ден става все по-самонадеяно.

В вътрешността на страната, турската пропаганда е особено дейна в тия краища, където има компактно турско население. По сведения, същото е получавало редовно инструкции от Цариград. Съгласно тия инструкции на турското население се е препоръчвало да навлиза масово в Отечественофронтовските партии, от където да върши по-свободно и прикрито своята рушителна дейност. В много селища, с преобладаващ турски елемент, са били назначавани турски чиновници, милиционери и други длъжностни лица, които са проявявали особено голям интерес по военните въпроси и други такива от поверителен държавен характер.

Също така чести са случаите на пътуване на турски чиновници, търговци и други по-издигнати в интелектуално отношение турци

- 15 -
- 41 -

из разните места на страната и особено в южна България, по различни предлози. По такъв начин те създават условия за провеждане на една голяма пропагандна и шпионска дейност.

Началниците на гарнизоните, началниците на Р.С., съвместно с другите административни органи, трябва да засилят своето разузнаване в тия краища и да отстраняват всеки опит за каквато и да било - шпионска или пропагандна дейност.

Гръцка пропаганда.

Развива се главно в крайграничната зона. Нейни агенти са сформираните нелегални групи от българо-мохамедани в гръцка територия.

Гръцките пропагандисти се мъчат да подбият вярата на народа в О.Ф. правителство и в мощта на Съветския съюз. В своята пропаганда те вилчват към Гърция областта на Ивайловград, Крумовград, Момчиловград, Кърджалий, Златоград, Смолен, Деви и Неврокоп. На българското население се обещава, че ако то прояви омраза към Отечественофронтвската българска власт и с агитации или други дела съдействува на тяхното дяло, ще бъде прието братски в "демократична" Гърция.

III. ПОЛИТИЧЕСКА И КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНА ДЕЙНОСТ, ДУХ И ДИСЦИПЛИНА.

1. Политическа и културно-просветна дейност.

Отлагането на изборите на 26. август т.г., неблагоприятния развой на конференцията в Лондон, засилването на чуждата пропаганда и дръзките и клеветническите атаки на нашата опозиция, наложиха да се проведе сред войската широка разяснителна дейност. Постигнатите резултати от тази дейност са добри - нашата войска е спокойна, ангажирана е повече в своята специална дейност и сравнително най-малко е засегната от ударите на противниковата пропаганда.

Политическата разяснителна работа е проведена главно от пом. командирите. Налага се и командирите да се ангажират по-активно в тази дейност, работейки в пълно съгласие и единомислие с помощник командирите. Постигането на едно такова съгласие между командирите и пом. командирите ще заякчи още повече тяхните връзки помежду им и ще насочи войската по един правилен път към политическа просвета.

- 16 -

Независимо от изнесените беседи по разясняване на актуалните политически въпроси, изнесени са и редица други беседи от научно-политическо и исторически характер.

Политическата устойчивост на командирите в войската в един значителен процент е още колеблива. Това се дължи в недостатъчната политическа подготовка на тия командири, склонността им да се подават на чужди внушения, както и на злостната агитация на единици от тяхната среда.

Към тия командири трябва да се даде по-голямо внимание в политическата работа на пом. командирите и другите командири. Пътят на индивидуалното и другарско въздействие ще даде най-голями резултати.

В тази работа трябва да се проявява по-голямо търпение и да не се изваждат прибързани заключения за тях, но същевременно и те от своя страна не трябва да проявяват упорство и да отричат очевидни истини, които трябва да се приемат като аксиоми.

2. Д у х .

Духът в войската през изтеклия месец бе сравнително добър, въпреки колебанията в външно и вътрешното политическо положение на страната и ударите на които бе подложена войската от чуждата пропаганда и опозиционно настроените среди.

Срещу всички чужди домогвания и вражески нашепвания, войската противопоставя своето нарастнало чувство от бляскаво изпълнение дълг към народа в войната срещу фашизма и вярата в осъществяването на справедливата национална кауза, която бе защитена с твърдост и ще бъде подържана и за напред от Великия СЪВЕТСКИ СЪЮЗ.

3. ДИСЦИПЛИНА

а/ Произшествия:

През м. септември в войската са станали 114 произшествия, от които 77 бягства и 37 злополуки.

От избягалите военни чиновници през месеца са се завърнали доброволно или заловени 46, а остават в бягство 31.

С задоволство трябва да отбележим, че бягствата през този месец, сравнени с тези през миналия месец /152/, са намаляли с 100%, а злополуките сравнени с тези през миналия месец /111/, са намаляли с 200%.

- 17 -

Съотношенията на произшествията между дивизионните области, като се вземе условно за основа 1 тая дивизионна област, която има най-малък относителен процент, изчислен съобразно количеството на произшествията и числото на хората, са показани в следната таблица:

	<u>Бягства:</u>	<u>Злополукни:</u>
1. дивизионна област	7.5	1
2. дивизионна област	11.5	5.5
3. дивизионна област	4	0
4. дивизионна област	0	7.3
5. дивизионна област	1.5	4.3
6. дивизионна област	24	1
7. дивизионна област	13	4
8. дивизионна област	2	3.3
9. дивизионна област	1	2.5
10. дивизионна област	7	0
11. дивизионна област	2	1.5

От горната таблица се вижда, че най-много бягства са станали в 6. дивизионна област, извършени предимно от трудови войници.

От злополуките най-голям индекс има 4. див. област.

Съотношението на произшествията между офицери, подофицери и войници е както следва:

	<u>Бягства:</u>	<u>Злополукни:</u>
Офицери	0	2
Подофицери	1	1
Войници	7.5	8.3

От произшествията /бягства и злополукни/ най-голям индекс се пада на войниците.

Наложени наказания и други:

През м. септември в войсковите части са наложени сравнително малко дисциплинарни и съдебни наказания.

Дисциплината в войската, вследствие на взетите сериозни мерки от командирите на частите и началниците на гарнизоните, е значително укрепнала. В това отношение трябва да се постъпва и да се постигнат още по-големи резултати. Добре е този въпрос да се постави между частите в дивизионните области на база на сърезултатите, като се съобщават резултатите в Щаба на полка чрез срочните сведения на дивизионните области.

IV. З А К Л Ю Ч Е Н И Е

През месец септември се развива външно и вътрешно политически събития от особена важност.

В Лондонската конференция бе разгледан в общия комплекс на европейските външно-политически събития и въпроса за съдбата на нашата Родина. Известни са становищата, които взеха великите сили по този въпрос, а също така и домогванията на нашите южни съседи.

В вътрешно-политическия живот на страната, Отечественофронтското правителство проведе мероприятия, с които доказва своя демократичен характер на управление.

От друга страна опозицията, която получи пълна свобода да води своята политика по легален път, се отклони твърде много от своето предназначение като опозиция и възприе по чуждо внушение методи на действие, с които постави своите икономически интереси по-високо от тях на собствения народ.

При така създадената обстановка, позициите на Отечественния фронт са сравнително добре изяснени и могат да се извадят по-правилни изводи, които да доведат и до по-правилни решения.

На Отечественния фронт лежи тежката отговорност да изведе страната отново на спасителния бряг, като осигури нейната независимост, политическа и стопанска мощ.

Осъществяването на това дело той ще постигне вътре в страната, като привлече усилията на всички честни и прогресивни сили на своя народ и вън от страната - като създаде условия за все по-голямо доверие сред страните, които се очертаха като негови приятели в лицето най-напред на Съветския съюз и Титова Югославия.

Народната ни войска, прекината от творческия дух на Отечественния фронт, въодушевявана в своите големи постижения след 9. IX. от неговите идеи и верна пазителка на интересите на своя народ, ще трябва да се нареди в първите редици на честните и прогресивни сили, които ще изградят великото дело на Отечественния фронт - светлото бъдеще на България.

ИНИИ - Подделение 9510 - Щ. В.

/Вранчев/